GAZETA KRAKOWSKA

Nro 5.

z KRAKOWA dnia 18 STYCZNIA 1829 ROKU w NIEDZIELĘ.

Z Warszawy d. 10 Stycznia.

N. Pán, na Biskupstwo Chełmskie obrządku Grecko-Katolickiego, raczył wybrać JX. Filipa Szumborskiego Archidyakona. — Oyciec S. potwierdził mianowanie JX. Stanisława Choromańskiego na Sufragana Augustowskiego, i mianował go Biskupem Adrazzeńskim (in partibus), a JX. Wawrzyńca Gutowskiego Sufragana Płockiego Biskupem Gerasyyskim.

JW. Jenerał - Porucznik Bezobrazów, Dowódca Gwardyi Huzarów, przybył do Warszawy.

Kurs Listów Zastawnych.
Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.
Za Sto złotych w Listach Zastawnych.

Żądano	zł: 85	gr. 10
Płacono	— 85	— 5

W Warszawie dnia 9 Stycznia 1829 r.

Z Petersburga d. 8 Grudnia D. K.

(Z Dziennika Petersburgskiego.)

Dnia 6go b. m. po Mszy St. mieli zaszczyt bydź przedstawionemi NN. Cesarzowi i Cesarzowey Ichmość:

Baron Heeckeren, Poseł Nadzwyczayny i Minister pełnomocny N. Króla Jmci Niderlandzkiego, za powrotem do tuteyszey stolicy; P. O-Sullivan de Grass, Sekretarz tey legacyi; P. Küster, sprawujący interessa Pruskie, ze złożeniem pożegnania; Hrabia Gablen, Szambelan Dworu Pruskiego, Porucznik kirysyerów, pełniący obowiązki sprawującego interessa w niebytności P. Küstera; P. Jabat, Sekretarz legacyi Hiszpańskiey; P. Kampuzano, należący do teyże legacyi; P. Lagrene, 2gi Sekretarz ambassady Francuzkiey; P. Watts Sekretarz legacyi Stanów-Ziednoczonych Amerykańskich; Baron Massenbach, officer gwardyi N. Króla Wirtembergskiego.

Hrabia Fitz-James, officer woysk Francuzkich, należący do ambassady, miał honor bydź przedstawionym N. Cesarzowey Jeymości.

Naywyższy Reskrypt N. Cesarzowey Jeymości Alexandry Fedorowny do małżonki Zarządzającego Ministeryum Sprawiedliwości, Radcy Taynego, Senatora i Kawalera, Xięcia Alexego Alexiejewicza Dołhorukowa.

Xiężna Barbara Mikołaiewna! Na dowód szczególnieyszey Naszey ku Wam uprzey-

mości i poważenia dla służby waszego małżonka, za zezwoleniem Cesarza Jegomości, Nayukochańszego Małżonka Naszego, przyięliśmy Was do liczby Dam mnieyszego krzyża orderu S. Katarzyny, którego znaki tu przesyłamy w tym celu, ażebyście Wy na siebie ie włożyli. Zostaiemy ku Wam życzliwi.

(podpisano) Alexandra.
W Petersburgu d. 6 Grudnia 1828 r.

Dnia 4 b. m. odprawiło się w Kościele Rzymsko-Katolickim, nabożeństwo za pokóy duszy w Bogu spoczywaiącey Cesarzowey Maryi Fedorowny, ze wspaniałością właściwą temu żałobnemu obchodowi. Kościół okryty był czarnem suknem: pod katafalkiem, w kształcie starożytney świątyni, zbudowaney podług planu Architekta Szarlemana, leżała Korona Cesarska na złotem wezgłowiu. Podług obrzędu Kościoła Rzymskiego, nabożeństwo było śpiewane z muzyką. Marsz żałobny, kompozycyi Szreyncera, na śmierć Błogosławioney pamięci Cesarzowey, ułożony na komplet muzyki woyskowey, grali muzycy pułku konney Gwardyi. *Requiem* Mozarta wykonane było przez Amatorów i muzyków kapeli nadworney. Po mszy śpiewane były himny święte: *Libera me Domine* i *Subvenite Sancti Dei*. Potem znowu grany był marsz żałobny kompozycyi Szreyncera, który sam dyrygował orkiestrą.

Tuteysza Gazeta Sankt - Petersburgska zawiera następuiący artykuł:

„ Dnia 21 Listopada wypłynęła z Malty eskadra Rossyyska, przeznaczona na blokowanie Dardanellów, pod sprawą Kontr-Admirała Ricord; składaią ią: okręty liniowe *Fere-Champenoise* i *Emanuel*; fregaty: Marya i Olga, brygi Ochta i Alexandra. „

— Dnia 11. —
(Z Ruskiego Inwalida.)

Naywyższy Reskrypt J. C. M. do Jenerała - Adjutanta Boszuckiego.

Na okazanie szczególnieyszego zadowolenia Moiego ku odznaczaiącey się, a wierney służbie waszey, w obowiązku Kommendanta Petersburgskiego w ciągu 25ciu lat przez was sprawowanym, daruię wam tabakierę ozdobioną brylantami z Moim wizerunkiem, którą przy tem przesyłaiąc, zostaię ku wam przychylnym.

(podpisano) MIKOŁAY.
W Petersburgu dnia 6 Grudnia 1828 r.

Przez Naywyższy Ukaz J. C. M. pod dniem 24 Listopada, do Nayświętszego Rządzącego Synodu, Biskup Wołyński Stefan, przeniesiony został na wakuiące Biskupstwo dyecezalne Wołogodzkie.

Wiadomość o działających Woyskach Oddzielnego Korpusu Kaukazkiego.
(Z Ruskiego Inwalida.)

W ostatnich czasach Hrabia Paszkiewicz Erywański otrzymał następne doniesienia o działaniach woysk Oddzielnego Korpusu Kaukazkiego:

Turcy nie przestaią czynić nowych zamachów na oddział, rozłożony w Baszostwie Bajazetskim. Dla wzmocnienia Emina Baszy Muszskiego, dowodzącego woyskami, którym się nie powiódł napad na oddział Jener-Majora Xięcia Czawczawadze, przybył z Erzerum znaczny posiłek z kilką działami. Xiążę Czawczawadze wcześnie się o tem dowiedziawszy, uznał za rzecz nieostrożną czekać w tey pozycyi, gdzie się znaydował, nowego uderzenia tak przewyższaiącego w siłach nieprzyiaciela, i dnia 28 Października wieczorem, wyszedł ze wsi Patnos, w celu

rozłożenia się pomiędzy Toprak-Kale a Diadynem. Wychodząc z Patnos, Xiążę Czawczawadze, zabrał z sobą 160 rodzin Ormian Patnoskich, którzy z naleganiem dopraszali się pozwolenia wyyścia z naszemi woyskami. Nieprzyiaciel dowiedziawszy się o poruszeniu naszego oddziału, zaiął i podpalił wieś Patnos, i n d świtem iazda Kurtyńska w liczbie przeszło 1000 ludzi, uderzyła na naszę str ż tylną, ale bezskutecznie, i do cofnięcia się była źnagloną. Wkrótce przybyło na odsiecz do 200 Dali-Baszów; wówczas wznowiły się napady, lecz były zręcznie odpierane przez straż tylną, złożoną ze dwóch kompan y 41go pułku strzelców, i dwóch kompaniy Kozłowskiego pułku pieszego, ze 4ma działami 20tey bryg dy artylleryi, tymczasem oddział, prawie co wiorsta musiał się zatrzymywać dla naprawy artylleryi i wozów, które się ciągle łamały, dla złey bardzo drogi, i ieszcze bardziey od ulewnego deszczu popsutey. O 19 wiorst od Patnos, pod wioską Syleyman-Kumbes, nieprzyiaciel zwiększony do czterech tysięcy, zrobił gwałtowny napad; ale i to kuszenie się odparła skutecznie straż tylna z dwiema kompaniiami pułku p eszego Sewastopolskiego, wysłanemi na iey posiłek. Poczem oddział nasz, nie będąc już więcey niepokoionym od nieprzyiaciela, posuwał się daley, i dnia 31 Października przybył do wsi Karaklis, leżącey na wielkim g ścińcu, między Diadynem a Toprak-Kale. W rosprawie dnia 29 nieprzyiaciel utracił 200 ludzi; z naszey strony zabito i raniono dziewiętnastu żołnierzy. Poruszenie Jenerał-Majora Berchmana, o którem dawniey wspominiano, wielce dopomogło i w tym raz e do skutecznych działań naszego oddziału Bajazetskiego: nieprzyiaciel bowiem, będąc zmuszonym zostawić oddziałowi Karskiemu większą część woyska swoich, nie mógł użyć wszystkich swych sił przeciwko Xięciu Czawczawadze.

Tak więc, ostrożną woyną obronną, w teraźnieyszey porze zimowey, powściągane są zamachy Turków w Baszostwie Bajazetskiem, w małey nader odległości od Erzerum, punktu środkowego wszystkich sił Turcyi Azyiatyckiey. Inne mieysca, podbite tu orężem Rossyyskim, spokoynie są zarządzane przez ustanowionych naczelników, którzy ścisłem dopełnianiem danych sobie instrukcyi, tego dokazali, iż naród, naywiększe okazuiąc zaufanie w Rządzie Rossyyskim, dotychczas w zupełnym zostaie posłuszeństwie. Dla zapobieżenia wszystkim kuszeniom się nieprzyiaciela, wszędzie panuie niezmordowana czuyność i przedsiębiorą się wszelkie środki ostrożności. Wreszcie zima, stopniami się wzmagaiąca, osobliwie w okolicach podwyższonych Baszostwa Karskiego i Achałcychskiego, widocznie na długo nas zabezpieczy, od ważnych przedsięwzięć ze strony Turków.

Z Odessy d. 13 Grudnia D. K.
(Z Dziennika Odeskiego.)

Tatarskie Wesele.
(Dokończenie.)

Dzień Trzeci.

Rodzice panny młodey posyłaią do oyca pana młodego człowieka maiącego 16 do 20 lat, przybranego w szatę czerwoną, dla tego, aby się umówił o summę, którą mąż obowiązany wyliczyć żonie, ieśliby ią porzucił, lub rodzicom, gdyby ta umarła, nie zostawiwszy potomstwa. Summy te bywaią czasem bardzo znaczne, i uzyskaią ie z wielką surowością; i dla tego, aby nie dopuścić wielkiego zniszczenia męża, ma żona prawo po weselu uwolnić ge od płacenia wszystkiey summy lub oney części. Ustąpienie to odbywa się w przytomności sędziego (Mul-

)2(

ła) i czterech starców, i zwyczaynie kończy się uroczystością. Czerwony poseł wchodząc, rzuca na przytomnych gości garść ięczmienia lub żyta, i potem z przełożeniem swoiem obraca się do matki pana młodego. Często wynikaią spory i niezgoda z powodu żądań oboiey strony. Po zawarciu ugody za pośrednictwem wszystkich przyiaciół, posyła pan młody po maiątek żony.

Skoro rodzice panny młodey dowiedzieli się o zupełnych układach dotyczących się summy, którą pan młody winien zapłacić, wtenczas przygotowuią przenosiny; łzy, ięki towarzyszą zwyczaynie tym przygotowaniom. Panna młoda w piękney iedwabney chustce na głowie nakształt kapiszona, który ią pokrywa od głowy do stóp, stoi naprzeciwko drzwi; obok niey rozstawione we dwa rzędy dziewczęta i mężatki. Matka przychodzi pożegnać się z nią, całuie ią, płacze i wychodzi; późniey pokazuie się oyciec, trzymaiąc w ręku Tatarski czerwony pas; przybliżywszy się do córki, przymierza go iey do trzech razy, nakoniec ubiera ią w takowy, całuie ią w plecy i kryie się.

Jeden z bliskich iey krewnych bierze ią na ręce, unosi, i wsadza na wóz o wysokich kołach (arba), na który wsiadaią przyiaciele męszczyzni ze strony matki pana młodego, którzy umyślnie dla niey przyiechali, i z tego powodu nazywaią się *kuda*. Czasem łączą się z niemi dalsze iey przyiaciołki czyli dalsze krewne, lecz bliższe przyiaciołki lub bliższe krewne nie maią prawa z nią iechać.

Muzyka i gromada Tatarów odprowadza arbę konno, ieśli wesele ma bydź we wsi oddaloney. W tey podróży starą się młodzież chwycić wyszywaną chustkę, którą iedna z mężatek siedzących w arbie z panną młodą, wywiesza. Ten, któramu uda się dostać chustkę, uchodzi z nią, a wszyscy go ścigaią; często iaki zręczny młodzieniec ugania się za nim, wyrywa mu chustkę i w tey chwili używa wszystkiego, aby utrzymał się przy swoiey zdobyczy.

Po przybyciu pana młodego do domu, starsza swachna przy pomocy drugich mężatek śpieszy ubrać izby rzeczami należącemi do panny młodey; onę zaś iednę stawiaią ze zasłoną. Tymczasem starsi krewni i przyiaciele idą z oboiey strony do Mulla, aby potwierdził ugodę, podług umówionego porządku; i ieżeli pan młody ma skłonność do piiaństwa, musi poprzysiądz, że się poprawi. Po wieczerzy, swachna ściele łożnią pośród komnaty i naprzeciw teyże stawia trzy beczułki, z których średnia napełniona żytem, a dwie poboczne ięczmieniem: we wszystkie trzy zatknięte są wielkie zapalone świece z żółtego wosku. Staruszka tacza się po pościeli do trzech razy z góry na dół, i po dopełnieniu tego taiemniczego obrzędu wszyscy obecni padaią na kolana i modlą się. Poczem staruszka bierze pannę młodą za rękę, i stawia ią przed łózkiem. Ta zamrużywszy oczy stoi nieporuszona.

Wystrzał z pistoletu zapowiada przybycie pana młodego. Jak tylko on wchodzi, ieden z iego przyiaciół, który od tey chwili przybiera nazwisko Kardasza, uderzywszy go w plecy wpycha go przez próg do izby, swachna go przyymuie i zapytuie, czyli z nim bis nie przyszedł? on odpowiada i wszyscy się rozchodzą.

Dzień czwarty.

Wchodzą do nowożeńców. Panna młoda tak iak dnia upłynionego wieczorem stoi zamrużywszy oczy nieporuszona; ubieraią ią w same błyszczące suknie; pod oczyma przylepiaią czarne muszki, brwi czernią, głowę okrywaią złotem malarskiem. Wychodzi na-

reszcie z pod zasłony, dwie staruszki ią wspieraią, matka pana młodego z warzechą w ręku przybliża się do niey i podnosi zasłonę. Panna młoda klęka na przygotowaney poduszce. Tescza całuie ią i płacze, błogosławi i głośno obiawia życzenie, aby syn iey postępował przyzwoicie z żoną iak z matką, wystawiaiąc mu straszną przyszłość, gdyby się z nią nie dobrze obchodził. Poczem starsza swachna czyli główna kuda, bierze w iednę rękę warzechę, a drugą prowadzi pannę młodą do wszystkich obecnych mężatek, podnosząc przed każdą zasłonę warzechą, w którą zbiera pieniądze. Kiedy goście iuż się rozchodzą, rodzice panny młodey darzą ich wyszywanemi ręcznikami, a czasem koszulami. Żegnaiąc się z zaproszonemi, daią każdemu rodzay bułki i czysty ręcznik, a za to odbieraią podarunki mniey lub więcey znaczne, nawet w pieniądzach. Krowa, koń i t. d. miane są za lepsze podarunki. Gdy się to wszystko dzieie, w drugiey izbie teść błogosławi młodą mężatkę, i ńcuie poważnie ze starym męszczyzną wybranym z pomiędzy przyiaciół iey krewnych przyśpiewuiąc: Odprawialiśmy wesele, które trwało dni 40, zabiliśmy 40 wołów, 40 owiec i t. d. Tu następuią powinszowania. Po tańcach obecni rozchodzą się. Muzyka grzmi i wszyscy oddalaią się na gonitwy konne. Takowe bywaią naznaczone po drodze nierówney i często niebezpieczney, w długości 18 do 20 wiorst.

W kilka tygodni po weselu, rodzice panny młodey zapraszaią zięcia swojego i iego rodziców i przy tey sposobności darzą córkę gruntami i ogrodami. Jeśli nie maią ziemi, tedy daią iey bydło lub inne rzeczy pożyteczne. Tatarzy i wszyscy wyznawcy Mahometa żenią się zwyczaynie nie potrzebuiąc posagu żony; sami opędzaią wszystkie wydatki na wesele i obowiązuią się wypłacić umówione summy, iako nagrodę. Summy te bywaią czasem znaczne i ieśli żona takowych się nie zrzeka, tedy mąż ponosi wielki uszczerbek. Trzeba przyznać, że ten zwyczay oparty na surowey sprawiedliwości. — U nas, iakiż oyciec chciałby wyposażać córkę swoię i wydać ią za człowieka, któremu prawa pozwalaią mieć ieszcze trzy żony? — Tatarzy tak iak Turcy maią pieśni miłosne; ale rzadko daią się słyszeć pod oknami ulubionego przedmiotu. Pieśni te nazywaią się *Mane*, nazwisko podobne do *Maneros*, bardzo dawnych Azyiatyckich śpiewów, o których mało mamy wiadomości. Ogólnie muzyka Tatarska nieprzyiemna iest dla nieprzywykłych do niey; lecz utrzymuią, że słowa pieśni pełne są wyrazu i działaią silnie na czucie. — Gry, tańce i biesiady kończą wesele Tatarskie. Często młodzież zadaie dziewczętom pytania, a w ich odpowiedziach przebiia się często rozum i delikatność.

Z Paryża d. 2 Stycznia.

Onegday tuteysze władze cywilne i woyskowe składały Królowi powinszowanie Nowego roku. Tegoż dnia prezydował J. K. M. w radzie Ministrów.

Budżet na rok 1830 iest iuż w Ministerstwie skarbowem układany, i iak się zdaie znacznie zmieniony zostanie.

Pisma tuteysze zawieraią przebieg zdarzeń roku zeszłęgo i teraźnieyszy stan rzeczy. Każde zaś z nich podług swoich zasad opisuie przeszłość, teraźnieyszość i przyszłość. X. Pradt wyraża w Kuryerze Francuzkim: "W nowo zaczętym roku dochodzi rewolucyi lat 40, krótki przeciąg gdy zważemy tylko sam czas, ale niezmiernie długi, gdy rzuciemy okiem na zdarzenia. Francyia, mówi daley uwolniła się od administracyi, która iey do

r. 1814 przez stronnictwo obywatelskiey niezgody narzuconą została, które ią wspierało i żałuie iey upadku. Ztem wszystkiem wielorakie oczekiwania nie zostały spełnione, i religiyne kłótnie zaięły miesiące, które dawniey chwalebnemi walkami oznaczone były. Tymczasem szczęśliwa Ameryka postępuie maiestatycznie w zawodzie szczęśliwości, którą winna naylepszey w świecie konstytucyi i naylepiey zastósowaney do potrzeb towarzystwa. Dobry geniusz Ameryki czuwał nad życiem męża (Boliwara) który iest nieodzownie potrzebną istotą dla tych kraiów &c. „ Gazeta Francyi zapełniona iest narzekaniami. Dziennik Konstytucyionista czyni nadzieię ulepszeń w nowym roku.

Rozporządzeniem Królewskiem z dnia 7 Grudnia dozwolonem iest założenie w Marselii Ateneum, do którego dołączonemi będą biblioteka, laboratoryum, &c. i dawane w nim będą lekcyie. Mieszkańcy tego miasta za przeszłego Ministeryum nie mogli otrzymać na to zezwolenia.

Delfin i Delfinowa przy oglądaniu fabrykatów rękodzielni Królewskich, obeyrzeli także nowe muzeum morskie, które nazywa się Delfinowskiem.

Ziechało tu iuż 80 Deputowanych.

W roku zeszłym umarło 9 Parów i 9 Deputowanych.

Sławny Pisaraz oper Picard umarł tu przedonegday. Urodził się w Paryżu 1769 r. i oprócz wielu komedyy, &c. napisał 40 oper i 4ry romanse, z których ostatni Idzi Blas rewolucyyny wielkie zrobił wrażenie.

Fregata Ifigenia odpłynie z Tulonu do Algieru, gdzie pod tamecznym brzegiem, wraz z fregatą Konstancya krążyć będzie.

Z Lizbony d. 17 Grudnia.

W miasteczku Santarem panuie ciągle zaburzenie, podczas którego do 20 osób zginęło, iednak Konstytucyioniści przezwyciężaią.

Buletyny o chorobie Don Miguela brzmią iednostaynie, iż w stanie iego zdrowia nie zaszła żadna odmiana. Po nadeszłych z Rio-Janeiro doniesieniach iest Królowa matka bardzo niespokoyna i codziennie w obecności Infantek odbywa się gabinetowa rada. Don Pedro, iak mówią, napisać miał do Matki i brata swoiego w ostrych wyrazach listy i zaprzysiądz im iako zdraycom zemstę.

Uwięzienia trwaią ciągle, nie zachodzą iednak iak tylko podczas nocy.

Na dniu 20 b. m. naznaczyła władza mieyska odspiewanie *Te Deum* na podziękowanie Bogu za wyzdrowienie Don Miguela. Tymczasem zachodzą zakłady, że iuż nie żyie.

Zakazano telegrafom donosić nadal o przybywaiących pod brzegi nasze woiennych okrętach. Pomiędzy przywiezionemi z Madeiry 80 więzniami znayduie się także Wikaryusz ieneralny tameczney Dyecezyi, który od 52 lat mieszkał na tey wyspie.

Tegoż dnia z prywatnego doniesienia.

Od kilku dni rozeszła się wieść o śmierci Don Miguela, a dziś zdaie się ziszczać. Dwie iednak okoliczności zdaią się okazywać, że ieszcze nie umarł, ale musi bydź niebezpiecznie chory. P. Castel-Branco, pułkownik 1go pułku jazdy i razem Szambelan, zachodził od kilku dni pięć razy, dla udzielenia Królowi ważnych rzeczy, ale nigdy go do niego nie dopuszczono. Baron Quintalla, który zwykł rocznicę urodzin swey żony wielką uroczystością obchodzić, wstrzymał przygotowania do niey, póki nie przekona się o stanie zdrowia Don Miguela i odebrał odpowiedź, aby wstrzymał swą uroczystość do dni 30.

Na ostatnim pocztowym statku przybył tu Francuz Margr. Croi. Mówią, że on ma bydź ajentem stronnictwa Apostolskiego, i że zaraz poprzybyciu odwiedził Xcia Cadaval, Margr. Chaves, Vicehrabię Canellas i innych magnatów do tego stronnictwa należących. Mieszka w domu zaiezdnym Buenos-Ayres zwanym. Oczekiwana tu iest niezwłocznie fregata Francuzka Kloryndа, a Tetyda stoi ieszcze w naszym porcie.

Ze wszystkich stron czynione są zamachy na obalenie teraźnieyszego rządu. Mówią nawet o tem głosno, i czas do tego nie iest iuż na dnie, ale na godziny rachowany. Od wczorayszа rozchodzi się mnóstwo odezw i na murach tuteyszych iest poprzylepianych, w których Portugalczykowie są wzywanemi do zrzucenia jarzma tyranii i też odezwy znaydnią się w ręku żołnierzy. Zamiar odezw nie iest uchybiony. Woyska są za Królową Donna Maryią, i zapewniaią, iż przedsięwzięte są środki do zgromadzenia prędko w iednym punkcie wszystkich korpusów i do rozdania tym żołnierzom broni, którzy iey ieszcze niemaią. Oprócz tego wymieniaią niektórych członków stronnictwa Apostolskiego, którzy potaiemnie układaią się z Konstytucyonistami, co zdaie się także potwierdzać wieść o śmierci Don Miguela.

Dnia 24 b. m. przywieziono tu z Fayal (wysp Azorskich) 73 więźniów wszelkich klass i 150 z Elvas w skutku ostatnich zdarzeń w kaydanach. Na widok ich malował się na wszystkich twarzach gniew wyraźny.

Z Londynu d. 30 Grudnia.

Ich Królewskie Wysokości Xżę i Xiężna Glucestru odwiedzili dnia 26 b. m. Królową Portugalską w iey wieyskiem mieszkaniu Laleham, gdzie dwie godziny bawili i śniadanie iedli. Wczoray udał się tamże Vicehrabia Itabajana i znaydowało się u Królowey wiele Portugalskiey szlachty.

W Plimut przygotowywane są przewozowe statki do powiezienia pierwszego oddziału wychodniów Portugalskich pod rozkazami Jenerała Saldanha za pierwszym pomyślnym wiatrem do Brazylii. Rozchodząca się od kilku dni wieść, iakby do Terceiry przeznaczonemi byli, zbiia Kuryer, że chociaż ta wyspa uznaie władzę Królowey Donna Maryi, należy wszelako do Portugalii, a zatem neutralność nie dozwala, aby iakie bądź posiłki poselane iey bydź mogły z pod brzegów naszych.

Xiążę Polignac, Poseł Francuzki przy Dworze naszym, powrócił onegday z swey podróży do Francyi z orszakiem do Dowru i zaraz udał się do Londynu.

Wczoray odbyła się gabinetowa rada półtrzeciey godziny trwaiąca.

Poseł Amerykański miał dnia 27 naradę w wydziałach handlowym i spraw zagranicznych.

Podług Gazety *Globe* Xiążę Wellington pomnieyszyć chce liczbę urzędników konsumpcyynych.

Pod przewodnictwem godnego Xcia Leinsteru odbędzie się dnia 20 Stycznia na 16 dni przed rozpoczęciem Parlamentu zgromadzenie licznych liberalistów (Katolikom przychylnych Protestantów) w Irlandyi, gdzie uchwalonych bydź ma 15 postanowień.

Minister Peel zdaie się chcieć zaprowadzić dzielne środki względem wewnętrznego bezpieczeństwa Londynu. Rozkazał podać niektórym parafiianom, iaka liczba iest ich patrolów i strożów nocnych, wiele maią strażnic, gdzie one stoią i ogółem iakie poczynione są środki do utrzymania bezpieczeństwa publicznego.

Przed kilku dniami Xiążę Gordon spłacił przed kilku dniami ciążące iego dobra Keith i Fochabres długi w kwocie 400,000 Fs. Każdy z wierzycielów nie chcąc bydź pozbawionym odebraney summy, przybył z znaczną strażą, a to tem bardziey, iż rozeszła się wieść, że znany rabuś Saunders z swą bandą znayduie się w tey okolicy. Jeden z wierzycielów, który odebrał 220 Fs. miał przy sobie 6 ludzi, sztyletami, kiiami i pistoletami uzbroionych. Rozśmieszaiąca rzecz była widzieć, iak właściciele odebranych pieniędzy w pośród otaczaiących ich zbroynych ludzi iakby zbiegowie pod eskortą odieżdzali.

Traktier na Shefield, P. Roberts, uczęstował w Święto Bożego Narodzenia swoich gości ogromnym pasztetem, który miał 3 stopy 2 cale długości, 1 stopę 9 calów szerokości, a 7 calów wysokości. Wyszło nań 4 1/2 kamienia mąki, 9 funtów słoniny i 4 funty soli, a na zapełnienie go 30 królików, 40 funtów wieprzowiny i 26 funtów cielęciny. Kształt iego był iaykowaty i przyozdobiony naypięknieyszemi Greckiemi znamionami.

Naynowsze doniesienia z Gibraltaru dochodzą do 20 b. m. W ostatnich 4ch pogrzebano 9 osób, 24 chorowały na żółtą gorączkę. Dnia 20 nie zaszła żadna śmierć, wiatr odwrócił się tego dnia ku zachodowi i nastąpiło chłodne powietrze, z czego się bardzo ucieszono. — Liniiowy okręt Melville odpłynął onegday z woyskiem do Gibraltaru.

Zmarły były pierwszy Minister Hr. Liwerpool zostawić miał 700,000 Fs. maiątku.

W Asley-Court zabito niedawno ogromnego wołu, który ważył 1476 funtów, łoiu nietopionego wydał 236 funtów, a skóra iego ważyła 109 funtów.

Podług doniesień z Madrassu pod dniem 24 Sierpnia panuie w Rangubn wielki pomór, tak, iż Birmański Wielkorządca zdawał się postrzegać w powietrzu wpływ złych duchów, i dla rozpędzenia tych piekielnych hufców rozkazał do nich z dział wystrzelić.

Z rozkazu rządu w Van-Diewen odbierane są wszystkim przywożonym tam przestępcom pieniądze, które z sobą przywożą, i lokowane w banku oszczędności na 10 od sta, z których iednak potrącaią się koszta na utrzymanie banku. Kapitał nie może bydź bez zezwolenia rządu odebrany.

Na wyspach Sandwichskich panuie teraz Król Kanikeal. W Kwietniu przybyli tam nowi Missyonarze z Bostonu.

Gazety Amerykańskie piszą, że nowo obrany Prezydent Ziednoczonych stanów (Jenerał Jackson) opuścił z rodziną swoą Tenesse i przepędzi zimę w Filadelfii, a dnia 4 Marca obeymie urząd Prezydenta. Obiór więc iego niepodlega iuż wątpliwości.

Gazeta Hawańska pod dniem 28 Listopada donosi, że cło od ryżu na wyspie Kuba od 1go Stycznia 1829 o 15 od sta podwyższone zostanie. Z Hawawanny wysłana została do Hiszpanii Królewska fregata z 140,000 twardych piastrów i konwoiem kupieckich okrętów.

Listy z Limy pod dniem 18 Września donoszą, że Jenerał Sucre, były Prezydent Rzeczypospolitey Boliwii, powieziony został iako więzień, lubo z wszelkiem uszanowaniem, do Limy, stolicy Peru.

Z Vera-Cruz piszą, że Kommodorowa Porter ofiarowano 20 należycie uzbroionych, szypko pływaiących i każdy dwiema 42funtowemi opatrzonych okrętów w wartości 200,000 piastrów, aby niemi spalił Hiszpańską eskadrę pod Labordem.

DODATEK
DO Nro 5.
GAZETY KRAKOWSKIEY

z KRAKOWA DNIA 18 STYCZNIA 1829 ROKU w SNIEDZIELĘ.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na O° Reaumira.

Dzień godzina		Barometr z reduk: na O° R.	Therm: czyli stop: zim i ciepła	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
Stycz:		cali lin:	stopnie	stop:			
	god: 7	27 9 215	— 8. 0	88	Wschodni mocny	Pochmurno	
	12	„ 8, 980	— 5. 4	80	„ średni	Chmury	
13.	3	„ 8, 954	— 6. 3	83	„ „	Pogoda	
	9	„ 9, 07[illegible]	—10. 3	89	„ „	[illegible] „	
	[illegible]	„ 9, 31[illegible]	— [illegible]. 6	84	Połud: Ws. mocny	Pogoda	
14.	12	„ 9 363	— 9. 3	82	Wschodni mocny	„ „	
	3	„ 9, 339	— 8. 6	83	„ „	„ „	
	9	„ 9, 20	—10. 5	89	„ „	„ „	
	7	27 7, 915	—12. 2	82	Wschodni mocny	Pochmuno	o g. 9 śnieg.
15.	12	„ 7, 594	— 9. 3	79	„ średni	Pogoda z chmur:	
	3	„ 7. 130	— 9. 0	78	„ „	„ „	
	9	„ 6, 417	—10. 4	8[illegible]	„ „	Pochmurno	
	7	27 4, 478	— 9. 0	91	Wschodni wicher	Pochmurno	Snieg.
16.	12	„ 3, 502	— 5. 6	84	„ mocny	„ „	
	3	„ 3, 289	— 4. 9	86	„ średni	„ „	
	2	„ 3, 340	— 4. 8	93	„ słaby	„ „	

J. K. *Steczkowski*, A. O. A.

Z Madrytu d. 25 Grudnia.

Król ziechał wczoray z Pardo do tuteyszey stolicy. Osada stanęła w szeregach i Monarcha przyięty został wedle zwyczaiu wystrzałami z dział i odgłosem dzwonów. Zabawi do intra. Gdy Intendent Xcia Alby, Poublon, odebrał niedawno rozkaz od policyi do wyiazdu z Madrytu, pospieszył Xiążę do Ministra sprawiedliwości Calamarde o cofnienie tego rozkazu, ale nic nie wskurał. Na podniecenie Poublona wydał ten Xiążę podczas swey podróży po Włoszech kilka milionów franków na zakupienie dzieł kunsztu, obrazów i posągów.

Przeznaczony ztąd do Francyi wóz pocztowy został o pół godziny drogi od Madrytu od 10 do 12 łotrów napadniony i z wszelkiey gotowizny obdarty. Jadący do Pardo goniec Królewski doznał takiegoż losu.

Wysłany ztąd do Barcelony goniec z pismem do Jenerała kapitana d'Espanna, przybył ieszcze na czas, dla wstrzymania stracenia 15 do 20 konstytucyionistów, którzy iuż wyprowadzonemi bydź mieli na plac śmierci.

Ma tu bydź założony nowy dom poprawy dla oboiey płci. Z dochodu krzyżowey Bulli dostarczanych nań bydź ma 15,000 piastrów. Opłaty drogowe, które rocznie do 400,000 realów czynią, maią także na to bydź przeznaczone.

Wydawca niegdyś Gazety Uniwersal, P. Narganes, został z więzienia uwolniony.

Mówią, iż Minister wojenny Zembrano otrzymał order Francuzki S. Ducha.

Kollegium Jezuickie w Passages będzie wkrótce równie liczne, iak było dawniey w St. Acheuil przy Paryżu. W nieukończonym ieszcze gmachu zamówionych iest 600 mieszkań. Mieszkanie niegdy Jgnacego Lojoli, które leży niedaleko od San Sebastian, ieszcze w dosyć dobrym znayduie się stanie,

Z Bruxelli d. 31 Grudnia.

Lord Clanvilliam, iedący z pismem z Berlina do Londynu, przybył tu wczoray.

W Amsterdamie rozchodzi się wieść o pożyczce 100 mill. ZH. dla Rossyi.

Z Batawii mamy doniesienia do 2go Września, które iednak nic ważnego niezawieraią. Na końcu Sierpnia zaszły z buntownikami potyczki, którzy nigdzię nie dostali. Wielkorządca, Jenerał Kock, ma ciągle ieszcze główną swoią kwaterę w Magellang.

Z Sztokolmu d. 26 Grudnia.

Powracaiąca z morza Srodziemnego eskadra nasza pod rozkazami Admirała Nordenskiöld, przebyła dnia 19 b. m. Sund i do tey chwili musiała iuż do Karlskrony przybydź.

Od 3 dni mamy tu mrozy od 17 do 18 stopni i wiele upadło śniegu, tak iż sanna droga iest wyborna.

Sądzą powszechnie, iż prepozycyia o wyznaczenie nowych pieniędzy na kanał Götha znaydzie w wszystkich stanach opor.

Od brzegów niższey Elby d. 2 Stycznia.

Do Hamburga zawinęło w roku zeszłym 2125 kupieckich okrętów z różnych okolic, a wyszło chociaż pomnieyszych 2087. — Dnia 24go Grudnia odpłynęło z Emdy 25 zbożem wyładowanych statków do Anglii.

Od podróżuiącego Professora Duńskiego Hansteen i iego towarzyszów nadeszły do Kopenhagi listy z Tobolska pod dniem 18 Października. Zimno było tam we dnie od 2 do 4 a w nocy do 7 stopni; śniegu bardzo mało upadło i żądano go więcey, równie iak zamarznienia rzeki Irtysz, dla przedsięwzięcia dalszey podróży.

Od brzegów Menu d. 7 Stycznia.

Pomiędzy pozostałościami po zmarłey Królówey Wirtembergskiey znayduią się dwie znaczne rubryki, których zakupienie i przysposobienie niemiało zapewne innego celu iak pierwszey dobroczynność, a drugiey zabawa. Pierwsza składa się z 13,000 łokci wełnianych towarów, a druga z bawidełek dla dzieci, któremi zapełnionych iest kilka pokoiów.

Ces. Austryiacki Feldmarszałek porucznik, Baron Langenau, Prezes woyskowey kommissyi przy Seymie Związku Niemieckiego, powrócił dnia 2go b. m. z Wiednia do Frankfortu.

N. Król Jmość Wirtembergski w dowód zachodzących pomiędzy obiema Dworami

przyiacielskich stosunków udzielił order korony Wirtembergskiey Królewicowi Następcy tronu Bawarskiego.

Gdy po śmierci Posła przy Seymie Związku Niemieckiego wakowało poselstwo wielkiego Xięztwa Meklenburskiego i zastępował go tylko Poseł Xięztwa Nassauskiego mianowany miał zostać na tę posadę Marszałek Baron Schack, który od rozpoczęcia Seymu zacznie swoie urzędowanie.

Gazeta Merkury Szwabski donosi, iż J. K. Wysokość Xiężna Elektorowa Heska przenosi mieszkanie swoie do pobliskiego zamku Fuldy, gdzie iuż udały się dworskie władze dla poczynienia potrzebnych urządzeń.

Taż głosi, iż w Karlsruhe rozchodzi się powszechna wieść, że rozszedł się związek małżeński między Xciem Gustawem, synem byłego Króla Szwedzkiego i Królewną Maryianną Niderlandską.

Minchenska Gazeta donosi, że stosownie do postanowienia Króla, Literackie pismo akademiia umieiętności wychodzić ma nadal.

Znayduiący się teraz w Minchen Osagowie Indyianie, dwòch mężczyzn i kobieta znayduią się w nader nędznym stanie, ponieważ od swego przewodnika opuszczonemi zostali.

Wychodzące dawniey w Leodyium pismo pod redakcyią Mat: Leinsberah przybrało teraz tytuł: *Journal politique, municipal, provincial et national*, i powiększyło swoie wydanie.

Przełożonemu Dyrekcyi konney poczty w Wiedniu, Radcy rządowemu Ottenfeld, polecone zostało obok tego obowiązku zawiadywanie Pocztamtem nadwornym.

Od granic Tureckich d. 25 Grudnia.

Gazeta w Korfu wychodząca z dnia 13 Grudnia donosi, że ważna twierdza Salona, którą długi czas 2000 Greków pod Jenerałem Vasso, zamykało, dnia 3 Grudnia od Turków opuszczoną została. — W prowincyi Karpenissi w gòrach Agrafy zayść miały potyczki.— Ważna twierdza Liwadia, główne miasto w Tessalii, zdobytą także przez Greków przez kapitulacyią została. Turcy obowiązali się podczas teraźnieyszey woyny niesłużyć przeciw Grekom.

Dnia 6 Grudnia wyszedł w Patras pierwszy Numer pisanego przez P. Max: Raybaud Dziennika pod tytułem: *Courier d'Orient, Journal politique, commercial et litteraire.*

Według prywatnych doniesień, Posłowie Mocarstw sprzymierzonych mieli oświadczyć Hr. Capodistrias, iż trzy Mocarstwa biorą pod opiekę Moreę i Cyklady, i nie dozwolą napadu na nie ze strony Porty, a nastąpiony uważać będą za uczyniony przeciw nim samym; lecz za to wymagaią od rządu Greckiego, aby tego wszystkiego unikał, coby mogło dać Porcie powód do uskarżenia się i odwetu. Niewiadomo, czyli oświadczenie to ogranicza rozległość przyszłey Grecyi do Morei i Cykladów; zdaie się iednak bydź tymczasowem, i przy formalnem uznaniu nowego kraiu granice iego mogą się rozszerzyć, ieśli Porta nie da należytey rękoymi za iego zabezpieczenie. Nic oraz ieszcze nie postanowiono względem przyszłego kształtu rządu w Grecyi. Teraźnieyszy rząd Grecki powodowany radami Posłów Mocarstw sprzymierzonych, zastosuie sweie postępowanie do ich oświadczenia, i zamyśla wstrzymać kroki nieprzyiacielskie za wskazanym obrębem. Słychać, iż Hr. Capodistrias wysłał kommissarzy do Kandyi, z wezwaniem tamecznych Grekòw do pokoiu, i ofiarowaniem przytułku w Morei dla tych, którzyby się ztamtąd oddalić chcieli. Miano także posłać rozkaz Jenerałowi Church, aby ile można wstrzymał działania woienne. Donoszą także

niec listy prywatne, iż w Nauplia ma bydź ustanowiona kommissyia złożona z Greków i cudzoziemców, przyiaciół Greckich, któ-a ma czuwać nad utrzymaniem publiczney spokoyności i zaiąć się urządzeniem woyska. Mniemaią, iż w niey przewodniczyć będzie Pułkownik Fabvier, który ma w krótce wrócić z Francyi.

TEATR NARODOWY.

Dziś w Niedzielę, to iest dnia 18go bież. mies., daną będzie po drugi raz wcale nowa Wielka Czarodzieyska Melodrama w 4 aktach z marszami, chórami, tańcami, oraz woyskowemi ewolucyami i obrazami: z Niemieckiego P. Castelly na Polski ięzyk przełożona, z muzyką nieśmiertelnego K. M. Weber, kompozytora Freyschütza, Preciosy i t. d., pod tytułem: *Wilcza Studnia*, czyli *Straszna Noc w zaczarowanym Zamku Jetty*.

W następuiący Wtorek, to iest dnia 20 b. m., na benefis Maryi *Fiszer*, daną będzie nigdy tu niegrana wcale nowa Wielka Melodrama w 4 aktach, z Francuzkiego P. Dumaniant grana świeżo w Paryżu, a na ięzyk Polski w Warszawie przetłómaczena, pod tytuł: *Oyciec Sędzią Syna*, czyli *Ferdynand i Laura*. — Zakończy widowisko Komedya w 1 akcie bardzo zabawna z powieści ułożona w Krakowie przez młodą Polkę, pod tytułem *Dwoie młodych Filozofow*.

DONIESIENIA.

TRYBUNAŁ PIERWSZEY INSTANCYI

Wolnego, Niepodległego i ściśle Neutralnego, Miasta Krakowa i jego Okręgu.

Gdy Senat Rządzący Reskryptem z dnia 16 Grudnia r. z. Nr. 5362 wydanym, P. Tomasza Jarzyńskiego od dalszego sprawowania obowiązków Komornika Sądowego usunał, przeto Trybunał po danym wniosku Urzędu publicznego, zawiadomia niniejszym wszystkich, pretensyie z sprawowanego dotąd Urzędu Komornika, do tegoż P. Jarzyńskiego mieć mogących, aby w przeciągu trzech miesięcy z pretensyiami takowemi do Trybunału się zgłosili po upłynieniu bowiem tego terminu, kaucyia tegoż Komornika wydaną zostanie.

W Krakowie dnia 29 Grudnia 1828 r. *Mąkolski*.
Skarzyński, Sekr.

W dniu 29 Stycznia r. b. 1829 o godzinie 9tey zrana, w mieście Okręgowem Chrzanowie w domu pod L. 191, odbędzie się w drodze exekucyi Sądowey Licytacyia zatradowanych towarów, iako to: kawy tysiąc funtów, i cukru kanaru funtów trzy tysiące dwieście; chęć licytowania maiących zaprasza się z gotowemi pieniądzmi.

W Krakowie dnia 15 Stycznia 1829 r. H. *Salomoński*, Kom: Sąd.

Dnia 21 b. m. i r. o 10tey zrana a o 2giey zpołudnia, w wsi i Gminie Jaworzno Okręgowey sprzedane będą publicznie, stoły, landszafty, komody, biórko i zegary porządne, szafy, kufer, ziemniaków 20 korcy, szkło stołowe, jałowek dwie i t. p. Dnia zaś 23 t. m. i r. o 9tey zrana w wsi Trzebinie licytowane będą także stoły, szafy, biórko, lichtarze i t. p. maiących zatem chęć kupna podpisany w oznaczone mieysca zaprasza.

W Chrzanowie dnia 10 Stycznia 1829 r. Tomasz *Jaworski* Kom. Sąd.

Dworek w Krakowie na Piasku, za górnemi młynami, przy ulicy S. Piotra pod Nrem 28 stoiący murowany, wraz z officyną, piwnicą, studnią, wozownią, staynią, chlewem, ogrodem nayprzednieyszemi drzewkami fruktowemi zasadzonym, pod korzystnemi warunkami z wolney ręki iest do sprzedania; życzący sobie, zgłosi się do właściciela tamże mieszkaiącego. — W Krakowie dnia 8 Stycznia 1829 r.

Podpisany, iako nabywca cegielni z piecami wapiennemi w Kazmierzu przy Krakowie pod L. 36 stoiący uwiadomia Przeswietną Publiczność, iż od dnia 5 Lutego r. b. sprzedawać będzie w cegielni swoiey własney cegłe i wapno ceną mierną; potrzebuiący takowych materyałów raczą się w mieyscu zwyż wyrażonem zgłosić. Icek *Schönberg*.